

Основи бухгалтерського обліку

Тема 2

Бухгалтерський баланс

- 1. Збалансованість господарських засобів та джерел їх утворення: зміст основного рівняння бухгалтерського обліку**
- 2. Актив і пасив балансу як категорії бухгалтерського обліку**
- 3. Вплив господарських операцій на баланс: зміни в балансі**

1.Збалансованість господарських засобів та джерел їх утворення: зміст основного рівняння бухгалтерського обліку

Основним правилом, на якому ґрунтується функціонування системи бухгалтерського обліку, є правило збалансованості або, як його ще називають, “балансовий метод”.

Балансовий метод вирізняє бухгалтерський облік з-поміж інших видів обліку.

Балансовий метод полягає в тому, що всі господарські операції в бухгалтерському обліку реєструються двічі (тобто в основу принципу збалансованості покладено *подвійність*).

Подвійність господарської операції полягає у її тлумаченні з двох різних точок зору, тобто групування майна підприємства за:

- складом і функціональною роллю;
- джерелами утворення і цільовим призначенням.

Частина засобів підприємства надається підприємству власником. Загальна сума внесених при створенні підприємства засобів називається *капіталом*. Отже, під капіталом розуміють внесені засновником засоби. Капітал часто називають власним капіталом. Якщо засоби внесені лише власником (власниками), то справедливим буде наступне рівняння:

$$\text{Засоби} = \text{Капітал (1)}$$

З іншого боку, засобів, які вносять власники, може бути недостатньо для здійснення господарської діяльності, тому частина засобів підприємства також вноситься особами, які не є власниками.

Заборгованість підприємства за ці ресурси називається зобов'язаннями.

Зобов'язання складаються з коштів, які підприємство заборгувало за отримані товари, за понесені (здійснені) в його інтересах витрати, а також за користування наданими йому позиковими коштами, тобто засоби підприємства завжди дорівнюють сумі його зобов'язань та капіталу (власного капіталу).

Тому вище наведене рівняння (1) змінюється:

$$\text{Засоби} = \text{Капітал} + \text{Зобов'язання} \quad (2)$$

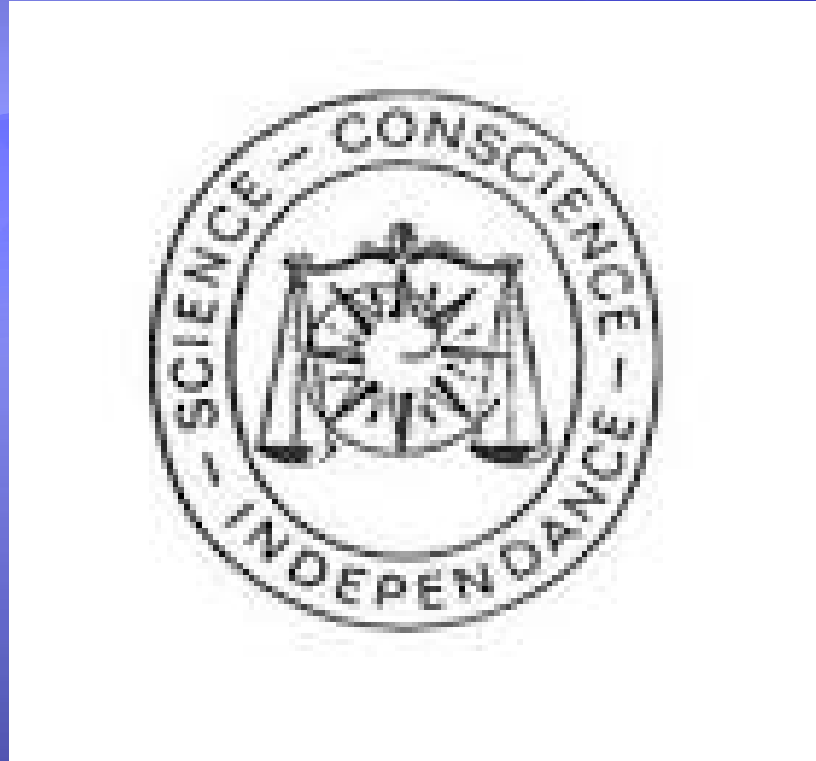
Підсумок лівої частини дорівнює підсумку правої частини рівняння. Це відбувається так як розглядається одне й те ж майно з двох різних точок зору:

Які саме засоби внесено? = Хто їх вніс?

Активи=Власний капітал + Зобов'язання

Герб міжнародної спілки бухгалтерів

Девіз: наука, довіра, незалежність

Цей герб був запропонований бухгалтерського співтовариству в 1944 р. відомим французьким ученим Ж. Дюмарше (Jean Dumarchey, 1874-1946).

На гербі зображено три ключові фігури: сонце, що означає, що бухгалтерський облік висвітлює фінансово-господарську діяльність фірми, робить її «прозорою»; ваги, що символізують баланс і збалансованість господарської діяльності як результат добре поставленої системи обліку; і крива Бернуллі, що означає, що облік, один раз виникнувши, буде існувати вічно.

2.Актив і пасив балансу як категорії бухгалтерського обліку

Статті активу характеризують господарські засоби: основні засоби, запаси, кошти, дебіторську заборгованість тощо.

Статті пасиву характеризують джерела власних і залучених коштів: статутний капітал, прибуток, кредити банку, кредиторську заборгованість тощо.

Баланс ТзОВ “_____” на _____ 20__ р.

АКТИВ		ПАСИВ	
Назва статті	Сума, грн.	Назва статті	Сума, грн.
РОЗДІЛ I. НЕОБОРОТНІ АКТИВИ		РОЗДІЛ I. ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ	
		РОЗДІЛ II. ДОВГОСТРОКОВІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ	
РОЗДІЛ II. ОБОРОТНІ АКТИВИ			
		РОЗДІЛ III. ПОТОЧНІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ	
РАЗОМ		РАЗОМ	

3. Вплив господарських операцій на баланс: зміни в балансі

Господарська операція – це дія або подія, що викликає зміну в структурі активів і зобов'язань, власному капіталі підприємства

Господарська операція являє собою дію, яка призводить до змін в структурі господарських засобів і джерел їх утворення. В свою чергу господарські операції можуть бути як позитивними (відпущено виробничі запаси із складу у виробництво), так і негативними (частина готової продукції не відповідала технічними вимогам і була остаточно забракована)

4 типи змін в Балансі:

1. A↑ A↓

**Зміни відбуваються тільки в Активі,
валюта балансу не змінюється**

**Приклад: відпущено зі
складу матеріали на
виробництво продукції**

З.А↑П↑

Зміни відбуваються і в Активі, в Пасиві, валюта балансу зростає

Приклад: зараховано на поточний рахунок короткострокову позику банку

4. А ↓ П ↓

**Зміни відбуваються і в Активі, в
Пасиві, валюта балансу
зменшується**

**Приклад: погашено з
поточного рахунку
заборгованість перед
постачальником**

Операція, внаслідок якої
валюта балансу не
змінюється, називається
пермутацією

Операція, внаслідок якої
валюта балансу змінюється
(збільшується або
зменшується), називається
модифікацією